

Murska straža

Glasi obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica
štev. 184. — Telefonska štev. 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino
vred za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za
četrt leta 5 K 50 vin.

Inserti: Ena petstolpna petitvrsta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) 80 vinarjev.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Kakšna je naša skrb za državno mejo?

Sentžermenska mirovna pogodba z Nemško-Avstrijo z daleka ne izpolnjuje vseh zahtev, ki jih Slovenci iz geografskih, narodnopisnih in gospodarskih razlogov stavimo za razmejitve med našo državo in sosedno Avstrijo. Če bi bila nepristranost in pravičnost vodila tiste pristojne činitelje, ki so določali glavne mejne smernice med našo in sosedno avstrijsko državo, bi bila Jugoslaviji prisojena ne samo Radgona, ki ji je bila prvotno namenjena, marveč še tudi drugi kraji, kakor Lučane, del Arveža, Gomilica itd. In če bi poleg pravičnosti prišlo v Parizu do veljave tudi nekaj gospodarske in prometnotehnične logike, bi se železnična zveza med Mariborom in Ljutomerom ne bila mogla tako nespametno razdeliti na teritorij dveh držav, da se je ustvaril železnično-zvezni nestvor. Če bi tisti veliki gospodje, ki so tako salomonsko modro rešili vprašanje obmejne železnice Maribor-Ljutomer, se na lastne oči hoteli uveriti o posledicah, ki jih njihov ukrep že sedaj rodi na tej železnici, če bi hoteli pri svojih bodočih določbah voditi račun tudi o korupciji, ki se je že sedaj razpasla vsled tiho-tapstva zlasti na progi Špilje-Radgona, bi njihovi bodoči ukrepi bili izpolnitev naših slovenskih želja in zahtev.

Naša država ima torej za končnoveljavno ureditev mej z Avstrijo vse polno zahtev, ki so krepko podprte z najtehtnejšimi razlogi in katerim noben objektivni in pravičen človek ne more prigovarjati, češ, da so pretirane. Če bi bil Italijan le količkaj dostopen za nepristransko sodbo napram Jugoslovani, bi tudi on moral stopiti na našo stran ter ne bi mogel v mednarodni komisiji, ki se bo menda kmalu sestala v svrhu podrobne in definitivne ureditve naše severne državne meje, igrati vloge protektorja neutemeljenih nemških zahtev.

Kakor pa so tudi vse naše zahteve glede na končnoveljavno razmejitve med našo in avstrijsko državo utemeljene in upravičene, ne na način, ki izključuje vsak dvom, tako moramo h krati z obžalovanjem ugotoviti, da naša javnost in zlasti kompetentni činitelji pri naši vladi temu vprašanju ne poklanjajo tiste brige in vztrajne vneme, ki bi jo zaslužilo.

Preteklo je že nekaj časa, kar je državni poslanec dr. Holnjec v posebni interpelaciji na ministrskega predsednika Ljubo Davidoviča opozoril vlado na njeno dolžnost napram mednarodni komisiji in na njeno nalogo, ki jo ima že zdaj vršiti kot pripravo za to komisijo. Ministrski predsednik je v svojem odgovoru priznal velik pomen te komisije in h krati izjavil, da bo vlada v tem oziru storila svojo dolžnost.

Obmejni Slovenci ne bi mogli reči, da je vlada to svojo obljubo izpolnila, marveč moramo odkrito izjaviti, da nas je ljubljanska vlada z dr. Žerjavom kot predsednikom in prej kot podpredsednikom, v naših nadah docela razočarala. Nekateri listi, zlasti mariborska »Straža« je svojčas dr. Žerjavu očitala, da pri znanih februarjskih pogajanjih preteklo leto v Mariboru ni dovolj uveljavil slovenskih interesov, lasti kar se dostaje uradniških in upravnih

razmer v Radgoni in drugih obmejnih krajih in dvojne demarkacijske črte v apački kotlini. In sedaj moramo zoper dr. Žerjavo dvigniti javno pritožbo, da se ni dovolj zavzel za upravičeno zahtevo obmejnih Slovencev, naj se z ozirom na sentžermensko pogodbo, ki določa Muro kot našo državno mejo, apačka kotlina, ki je ognjišče protidržavnega hujskanja, od naše države vojaško zasede. To zahtevo je tudi podpiral ljutomerski okrajni glavar. Zahteva po vojaški zasedbi se ni izpolnila, ljutomerski glavar pa je bil prestavljen na Kranjsko.

Nujno opozarjamo vlado, naj v nobenem oziru ne omalovažuje naših obmejnih zahtev v vprašanju komisije in predpriprave za njo. Nemška Avstrija, ki ima čez glavo skrb za prehrano prebivalstva ter se z največjim naporom komaj ubranjuje gladi in grozečega bankrota, poklanja ne samo po svojih nacionalističnih vsenemških krogih, marveč tudi po oficijelnih činiteljih državni razmejitvi največjo pozornost in skrb. Imenovala je obmejnega komisarja v osebi dr. barona Glan-Eicha. Njemu je pridružila celo vrsto zvedencev v obmejnih vprašanjih, med njimi tudi znanega dr. Kamnikarja, ki ima menda glavno zaslugo za to, da se nam je vzela Radgona, ter se nam je v obliki velenemškega nosa vrnila v telo naše države. Vlada je tudi priredila in odprla poseben urad za obmejne zadeve v Gradcu. Tako je v Avstriji ne samo mobilizirana vsa javnost, marveč je že tudi na delu celo krdelo za to določenih in plačanih ljudi, ki kakor polipi stegujejo svoje prste po slovenskih krajih ob meji. Pri izbiri razlogov za svoje pohlepne instinkte po slovenski zemlji so v največjem obsegu širokovestniki. Če se ne morejo opreti na narodopisne in geografske razloge, pa tišijo naprej politične in vsakovrstne gospodarske vzroke. Tako n. pr. »Deutsche Grenzschutz« z dne 1. februarja kot razlog, zakaj bi nekateri kraji okoli Špilje morali priti k Avstriji, navaja to, da bi drugače Špilje in Straže imele težave pri dobavi drv in stelje. Da vsestransko je nemško delo za ureditev državne meje.

In mi? Ali se naša javnost zaveda, da gre pri določitvi naše državne meje za velike reči? Ali storijo vsi kompetentni činitelji v tem oziru vse, kar morajo storiti? Ali je vlada zvesta svoji obljubi, storila vse potrebne priprave, da bo mednarodna komisija postopala nepristransko ter zadovoljila vse naše pravične zahteve?

4. februar — radgonska obletnica.

»Deutsche Grenzschutz« je v svoji številki dne 1. februarja uvodni članek posvetila spominu na napad Nemcev na Radgono 4. februarja 1919. Ta zahrbtni napad proslavlja velenemški list kot veliko delo nemškega navdušenja za nemško zemljo in nemške zvestobe do lastnih bratov. Obenem razkriva podrobnosti priprav za ta napad, ki so segale na Ogrsko in Korosko, odkoder so nemške napadne tolpe dobile krepko pomoč, kar se tiče vojakov in zlasti orožja in streliva. »Deutsche Grenzschutz« priznava, da je bil napad na Radgono vsestransko pripravljen, dobro organiziran in na široko razpreden. Da se ni posrečil, obdolžuje

velenemško obmejno glasilo premoč jugoslovanskega vojaštva. S tem je velenemško trobilo zatrompetalo v svet nesramno in veliko laž. Jugoslovanskih vojakov je v mestu bilo samo kakih 60, nemških napadalcev pa okoli 2000. Kje je torej bila premoč? Da je Radgona ostala v naši oblasti, zato se moramo zahvaliti brezprimerne mu junaštvu naših vrljih jugoslovanskih vojakov, ki so takrat proslavili svoje ime. In ravno spomin na junaško hrabrost naših mladeničev in mož nas bodri k odločnemu delu, da ohranimo to, kar so nam priborili naši jugoslovanski junaki, da bo in ostane Radgona naša.

Prekmurje ostane stalno jugoslovansko.

Iz Pariza se poroča, da mirovna pogodba, katera je bila izročena madžarski delegaciji v Parizu, natančno označuje meje med našo državo in Madžarsko. Po teh določitvah izgubimo Monošter z okolico, ves ostali del ogrske Slovenije, ki je že zaseden od naših čet, pa pripade stalno Jugoslaviji. Potemtakem teče meja na severu po razvodju med Rabo in Muro ter doseže točko 313, ki leži približno 10 km južno od Monoštra, dalje obrne v južno smer vzhodno od Velikih Dolencev (Domafolda) z železniško postajo in Središča (Kiszerdahely), a zapadno od krajev Kostormany in Szomorocz. Dalje gre meja po razvodnici med Kebeto in Nemesnejo do bližine Kobilja, odtod zapadno od krajev Žitkovci, Genterovi, Hidveg, Csente, Pinica in vzhodno od krajev Lendva Jakobfa, Dedes itd. do reke Lendve. Od tu reka Lendva do izliva v Muro in nato Mura do izliva v Dravo. Ta vest je zelo razveseljujoča, dasi smo bili vsi preverjeni, da Prekmurje mora ostati naše. Ob izročitvi mirovnih pogojev madžarski delegaciji je budimpeštanski dopisni urad raztrobil, da bo delala mejo reka Mura, o čemur so pisali tudi nekateri zagrebški listi. Vest pa ni bila točna, zakaj reka Mura meji med Madžarsko in Jugoslavijo samo na majhnem odseku od Lendave do Legrada (t. j. do izliva v Dravo). Marsikdo je bil že v skrbeh radi Prekmurja, čemur se ni čuditi preveč, ker bobro poznamo vrtoglavo pariških mirovnih sodnikov. Madžari bodo v kratkem podpisali mirovno pogodbo in se udali v nov položaj. Te dni jim je antanta zaukazala, da morajo izprazniti zahodno Ogrsko, ki je po določitvah mirovne pogodbe pripadla Nemški Avstriji. Madžari so upali do zadnjega, da bodo rešili vsaj to pokrajino, toda — kakor vidimo — šel je tudi ta up po vodi. Če sedaj vpijejo, da bodo podpisali mirovno pogodbo le pod pogojem, če se izpelje v vseh odstopljenih pokrajinah ljudsko glasovanje, se s tem samo smešijo. Nemčija, ki ima okrog 70 milijonov prebivalcev, se je morala udati in ravno kar izroča svoje vodilne moke, ki so jo zapeljali v vojno, mala Madžarska pa bi se naj zoperstavljala! Korajžni fantje so pa res Madžari, ampak majhni in šibki, pri tem pa tako domišljavi, da jih cel svet ima za norca. Prekmurški madžaroni store najbolje, če takoj potrkajo na prsi in se tiho

udajo v nov položaj. Časi, ko je »notariuš« pošiljal žandarje nad naše ljudi, ki so se smatrali za Slovence, ker jih je rodila slovenska mati, so minili za vedno. Poštene in delavne Prekmurce pa čaka v jugoslovanski državi lepa bodočnost, kakor hitro bodo zacelile rane, ki jih je prizadejala nemško-madžarska bojaželjnost.

Politični pregled.

Italija in mi. Italijanska vlada se nahaja v zadregi. Po odgovoru naše vlade na ultimatum antante bi pričakovali, da bo Italija silila na to, da se izvrši londonska pogodba. Za izvršitev londonske pogodbe pa Italija nima pravega veselja. Hoče se ji Reke in to zgubi po določbah londonske pogodbe. Na vsak način bi rada, da naša vlada sprejme ultimatum. Toda Francija je izjavila, da v tem pogledu ni prevzela nikakršnih obveznosti in da Italijo ne more podpirati. Dejstvo, da Francija ne gre z Italijo več čez drn in strn, je na slednjo uplivalo kot močen vođeni curek. Začela je popuščati in zadnji govor italijanskega ministrskega predsednika Nittija v rimski zbornici kaže, da je italijanska vlada pripravljena, da se jadransko vprašanje reši sporazumno z nami. Na razne očitke, češ, da Italija ne bo dosegla onih ciljev, za katere je šla v vojno, je odgovarjal Nitti, da sta bila cilja Italije, ko je stopila v vojno, Trst in Trident in šele potem, ko je bila Italija že davno v vojni, je začela staviti večje zahteve. Pojavilo se je jadransko, turško in malazijsko vprašanje; a v vseh teh vprašanjih naj bi prevladal princip narodnosti. Nobena narodnost ne sme biti uničena ali tlačena, ker bi to bila kal za bodoče vojne. Govornik je posebno naglašal, da je naravnost blaznost, ako se hoče jugoslovanskemu narodu zapreti vsak izhod na morje. Govornik je obsojal nespravljivo stališče nekaterih politikov in divjo gonjo ital. nacionalističnega časopisja, ki neti sovraštvu Jugoslovancov do Italije in povzroča prenačljene in neumniske sklepe. — Takih govorov iz ust italijanskih ministrskih predsednikov doslej nismo bili vajeni. Doslej so nam hoteli samo narekovati, sedaj se hočejo z nami sporazumeti. Sporazum in prijateljstvo pa bi radi dosegli na ta način, da nam podarijo Reko, obdržijo pa vse zasedeno ozemlje z okrog 400.000 Jugoslovani. Taka rešitev se nam nikakor ne zdi pravična, ampak bije vsaki pravici v obraz. Kakor doslej, hočemo tudi poslej odločno ystrajati na stališču, da narod v okupacijskem ozemlju izjavi sam, h kateri državi da hoče pripadati. Malo verjetno je, da bi se antanta postavila na naše stališče. Moč ima in trenutno nam lahko zamaši usta. Toda moč ne more nikdar odnesti končne zmage nad pravico, ki je na naši strani. Prej ali slej se bomo vendarle združili z neodrešenimi brati.

Rusija. Iz Rusije je malo zanesljivih poročil. Eno je gotovo, da so ruske boljševiške čete razpodile antantne najemnike in so boljševiki trenutno neomejeni gospodarji v ogromni Rusiji. Časopisje poroča, da je Lenin poručil Poljski in Romuniji mir. Mu gre li v resnici za mir ali si hoče pridobiti samo časa, da se dovolj pripravi in zaneti požar boljševizma tudi v ostali Evropi, kdo ve? Gotovo je, da misel na syetovno revolucijo v boljševiški Moskvi še ni zaspala.

Madžarska. Kakor poroča časopisje, so Madžari vpoklicali pod orožje več letnikov. Proti kateri državi je mobilizacija naperjena, se ne ve. Najbrž se je Madžarom zopet sanjalo, o »krivici«, katere se jim baje godi in se sedaj hočajo maščevati nad hudobnim svetom.

Tedenske novice.

Avstrijski obmejni komisar. Kakor poroča mariborska »Straža« je dunajska vlada imenovala za obmejnega komisarja dvornega svetnika dr. Egona Glanz-Eicha. V Gradcu bodo otvorili te dni tudi posebno pisarno, ki se bo bavila z obmejnimi vprašanji in iskala stikov z obmejnimi prebivalstvom. V tej pisarni bodo zaposleni sami strokovnjaki, katerim so obmejne razmere natančno znane. — Tolika skrb avstrijske vlade za obmejna vprašanja. Nas obmejne Slovence pa naša vladasamo pita z lepimi bese-

dami, ne stori pa ničesar. Smo pač predaleč od bele Ljubljane.

Izmenjava denarja. Po odredbi ministrstva za finance se začne zamenjavanje kron na nove kronsko-dinarske novčanice po Hrvatskem, Sloveniji in ostalih krajih preko Save in Donave 15. t. m. V ta namen se sestavijo posebne komisije, sestoječe iz uradništva Narodne banke in ministrstva za finance.

Prošnje za naknadno kolikovanje bankovcev. Vsled naloga ministrstva za finance (generalni inšpektorat) se daje na znanje, da poteče rok za vlaganje takih prošenj s 15. februarjem t. l. Po tem dnevu vloženih prošenj generalni inšpektorat ne bode jemal več v pretres. Predsedstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani.

Občinski volilni red se je spremenil v toliko: 1. Volilno pravico imajo vsi 21 let stari državljani moškega spola, če bivajo vsaj 1 leto v občini; 2. Volilno pravico imajo ženske, ki samostojno gospodarijo, ki so dovršile 8 razredov ljudske šole in one, ki so kot strokovne delavke zaposlene v industriji, v obrtu ali pa v trgovini; 3. Ženske ne morejo biti voljene; 4. Volilna dolžnost se odpravi.

Kaj bo s parlamentom. Pogajanja med vlado in vladnimi strankami na eni strani in opozicijo na drugi so v polnem teku. Vse stranke se zavedajo, da je sklicanje parlamenta in sestava koncentracijske vlade v sedanjem času nujna potreba. Toda o poteku teh pogajanj ne prihajajo iz Beograda nič kaj ugodni glasovi. Opozicija zahteva, da se takoj skliče parlament, čigar delovni program naj obsega: agrarno reformo, proračun, volilni zakon za občine in parlament, ustavotvorni odbor, zakon o Narodni banki, ratifikacijo mirovnih pogođb, valutno vprašanje i. t. d. Samo nasebi razumljivo je tudi, da zahteva opozicija koncentracijsko vlado. To so pogoji, pod katerimi bi bil sporazum mogoč in te pogoje je stavil delegat opozicijskega bloka Dr. Korošec delegatu demokratov Timotijeviču. Timotijevič je izjavil, da demokrati pristanejo le na to: da se sestavi koncentracijska vlada, da bo vlada imenovala ustavni odbor in da sedanji parlament sprejme volilni zakon; nato se bodo takaj vršile nove volitve in sicer zato, ker dosedanji parlament ni več delazmožen. O rešitvi valutnega vprašanja v parlamentu demokrati nočejo slišati ničesar. Vladne stranke nemarajo popustiti in nevarnost grozi, da se pogajanja razbijejo. Mi pa upamo, da bo treznost in ljubezen do države prevladala strankarske strasti, da bo skupno delo zopet mogoče.

Mariborsko slovensko delavstvo protestira. Slovensko delavstvo, zbrano dne 28. januarja t. l. na protestnem shodu odločno ugovarja nasilju nemškega in socialnodemokratskega delavstva. V delavnicah južne železnice v Mariboru so namreč Nemci in socialisti pometali na cesto večje število zavednih slovenskih delavcev. Vlada, akoravno na to opozorjena, ni genila niti z mezincem, da bi ustražovala nečuvno predrznost nemških in nemškutarskih pritepencev. Na shodu so slovenski delavci med drugim tudi zahtevali, da vlada takoj odstrani nemške socialne demokrate in komuniste iz delavnice in izžene iz države najnevarnejše kolovodje. Slednjič so zbrani slov. delavci izrekli vladi popolno nezaupanje. — En dokaz več, kako potrebno je čiščenje ne samo v delavnici južne železnice, v Mariboru, ampak tudi v naši vladí, ki ne ščiti svojih zvestih podanikov.

Novi naslovi. Ministrski svet v Beogradu je sklenil, da se ministrstvo za socialno politiko odslej imenuje ministrstvo za socialno politiko in invalide. Od samih naslovov naši invalidi še ne bodo siti.

Vseslovenska ljudska stranka protestira proti rešitvi valutnega vprašanja 1:4. Kakor poroča »Slovenec« je izvršilni odbor »Vseslovenske ljudske stranke« v svoji seji 29. januarja sklenil pridružiti se protestu gospodarskih organizacij proti vladni rešitvi valute.

Sladkorni fabrikantje na delu. V Beogradu se je vršila seja delegatov sladkornih tvornic v Jugoslaviji. Sklenilo se je, vse sladkorne tvornice združiti v eno podjetje s sedežem v Osijeku. Na ta način odpade konkurenca v državi in podjetje bo lahko poljubno zvišalo

cene sladkorju. Vlada naj še človekoljubno podjetje zaščiti z visoko uvozno carino na inozemski sladkor, potem bo domača sladkorna industrija cvetela, a ljudstvo stradalo.

Uvoz in izvoz živil in blaga. Vodstvo carinskega urada v Radgoni opozarja občinstvo, da je prekoračenje demarkacijske črte z blagom dovoljeno edinole na glavnih ali carinskih cestah. V poštev pridejo cesta proti Obrajni, proti Slovenskim Goricam in cesta proti Litvercam. Promet z blagom kakoršnekoli vrste je dovoljen samo na teh cestah in le po dnevi. Promet z blagom na vseh drugih (postranskih) potih se bo strogo kaznoval po carinskih zakonih. Izvoz živil vseh vrst je, kakor znano, prepovedan. Dovoljuje se le tista množina, katera zadostuje eni osebi za prehrano 2 dni. Za večje množine je potrebno dovoljenje pristojne oblasti. Uvoz vsega blaga je prost, vendar pa podvržen carini. Za uvoz orožja in streliva je potrebno dovoljenje vojnega ministrstva. Občinstvu se polaga na srce, da pusti vse blago, kar ga uvaža, pregledati po carinskem uradu in plača pristojno carino, ker bi se vsi slučaji tihotapstva strogo kaznovali.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši dne 2. in 3. marca t. l. tečaj za napravo gnojišč in gnojničnih jam. Namenjen je ta tečaj kmetovalcem in zidarskim mojstrom, ki se bavijo z zidanjem hlevov in gnojišč. Ker sta dober gnoj in dobra gnojnica posebno v sedanjih časih, ko ni dobiti umetnih gnojil, največje važnosti za kmetovanje, je želeli, da se udeleži tega tečaja kar največ gospodarjev. Prijave za udeležbo naj se vpošljejo do 25. februarja t. l. ravnateljstvu vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Denar v Prekmurju. V Prekmurju, za sedenem po naših četah, se nahaja po mnenju dobro informiranih krogov mnogo več nežigosanega denarja kakor pa žigosanega oziroma kolekovanega. Vzrok, da ljudstvo ni dalo žigosat svojega denarja je bil deloma v mažaronski agitaciji, ki so vedno strašili ljudi, da pridejo nazaj Madžari in jim odvzamejo ves žigosan denar in še jih razen tega dajo kaznovati, razen tega pa tudi v čudnem obnašanju pariške konference, ki je prodajala slovensko zemljo sosedom kakor žid, ki razglasi svoj »Ausverkauf« vse po šestnajst. Prekmursko ljudstvo je po veliki večini zavedno jugoslovansko, toda vzgledi na Primorskem in Koroškem so vzbudili pri njih strah, da tudi glede njihovih krajev pariška konferenca ne bo pravična. Razen tega se je vršilo žigosanje in kolekovanje v Prekmurju tako površno, kakor menda nikjer v celi državi.

Pozivamo torej vlado, da izmenja v Prekmurju za nove bankovce ves denar, ali je žigosan ali ne, tudi 20 kronske bankovce II. izdaje, ki so jih boljševiki zapustili zelo mnogo v Prekmurju. Taka izmenjava denarja bi bila poleg dobre aprovizacije najboljšje sredstvo dokazati Prekmurcem, da imamo z njimi najboljše namene. Da pa se ne bo vtihotapljal čez mejo nežigosan ogrski denar, to naj poskrbijo vojaške in finančne straže, ki jih je v Prekmurju dovolj.

Mariborska polkovna okrožna komanda naznanja sledeče: Vsi gg. častniki, voj. uradniki, praporščaki v rezervi, v pokoju itd., ki stalno bivajo na teritoriji Mariborske polkovne okrožne komande t. j. okrajno glavarstvo Maribor, Ptuj, Konjice, Ljutomer, južni del od Mure bivšega okrajnega glavarstva Radgona in zapadni del Prekmurja, se naprošajo, da vpošljejo mariborski polkovni okrožni komandi v svrhu spopolnitve častniške evidence čimprej osebne podatke na pol pole papirja po sledečem vzorcu, brez ozira na že svoječasnno predložene izjave: 1. Šarža, 2. dan imenovanja v sedanjo šaržo, 3. razmerje (rezervni, črnovojni, vpokojen itd.), 4. ime in priimek, 5. krstno ime očeta, 6. pristojna četa v bivši Avstriji (tukaj se naj vpiše oni polk [zavod], pri katerem se je dotični nahajal v v matičnem staležu [Grundbuchstand]), 7. katero službo je opravljal v bivši Avstriji neposredno pred prevratom, 8. rojstno leto, 9. Naborno leto (Assentjahr), 10. rojstni kraj, okraj in dežela, 11. pristojni kraj, okraj in dežela, 12. Civilni poklic, 13. Stan, (oženjen, samec, vdovec), 14. vera, 15. Znanje jezikov, 16. jezikovna narodnost, 17. Špicijalna stroka (strojničar, pijonar, letalec itd.), 18. Dan izstopa iz aktivne vojaške službe v Avstriji, 19. Služil v Jugoslaviji od — do in pri katerem polku, 20. orožne vaje delal od — do in pri katerem polku, 21. je-li sprejet v skupno vojsko in s katerim vojnim listom, 22. natančno označeno bivališče. Dalje se gg. častniki naprošajo, da vsake spremembe bivališča gorajšnji komandi takoj javijo.

Kateri koleki so pravi? Ker so nastali dvomi, ali se morajo sprejemati bankovci, ki

nosijo kolke z ravnini (neperforiranimi) robovi in so opremljeni po največ z hrvatskimi žigi, se opozarja, da so vsi bankovci, kolkovani s takimi kolki, veljavni, ako so sicer ti kolki pristni in je kolkovanje pravilno izvršeno. Torej ni nihče upravičen, da zavrača take bankovce.

Društvo jugoslovanskih poštних uslužbencev v Mariboru priredi dne 15. svečana t. i. veliko plesno zabavo. Začetek ob 20. uri v prostorih bivše kazine v prid društvenemu podpornemu skladu. Vstopnina za člane 10 K, za nečlane 20 K. Želi se priprosta obleka. Vse prijatelje pošte vabi — odbor.

Himen. Poročil se je dne 4. t. m. v Ljubljani g. Peter Rozmanič, poslovodja podružnice Gospodarske zadruge v Gornji Radgoni z gđ. Ivanko Dolenc od sv. Tomaža na Gorenjskem. Mlademu paru mnogo sreče, nevesti pa dobrodošla!

Gospodarstvo. Ker so se čule pritožbe, da primanjkuje domačim kovačem po deželi oglja za njihov obrat, kar se občuti posebno pri nujnih popravah kmetijskega orodja, obrnilo se je poverjeništvu za kmetijstvo na merodajno faktorje in dobilo se-daj odgovor od državnega nadzorništva veleposestva kneza Auersperga, da je del zaloge oglja in ev. tudi del nove produkcije na razpolago domačim kovačem.

Radi naročil naj se obračajo domači kovači na Slovensko kmetijsko družbo (potom podružnic), na družbo Ekonom, na Gospodarsko zvezo v Ljubljani ali na zadržno zvezo v Celju, ki bodo posredovale dobavo.

Domače vesti.

Ljutomer. Ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljutomeru priredita dne 15. svečana v prostorih »Triglava« domačo zabavo s plesom. Začetek točno ob 19. uri. K obilni udeležbi vabi odbor.

Veržej. Poročil se je v tukajšnji župnijski cerkvi Alojzij Puhar z Miciko Svatin. Novoporočencema, ki sta oba iz dobrih krščanskih hiš, najiskrenejše častitke.

Kapela — Radinci. Orlovski odsek Kapela priredi v nedeljo dne 15. t. m. v Radincih v dvorani g. Rosenberger-ja igro: »Eno uro doktor« in Zamorec. Po predstavi prosta zabava in srečolov. Iz prijaznosti sodeluje pevski zbor iz Gornje Radgone. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Gornja Radgona. V nedeljo dne 8. t. m. se je vršila v našem trgu znamenita slovesnost. Na slovesen način se je otvorila dvorana tukajšnega Katol. izobraž. društva. V velikem številu so prihiteli naši ljudje skupaj in napolnili dvorano do zadnjega kotička. Po otvoritvenih besedah domačega g. župnika je nastopil slavnostni govornik, državni poslanec g. dr. Jos. Hohnjec, ki je zbranim v lepih besedah razložil pomen katoliških izobraž. društev za vzgojo in izobražbo mladine. Pozival je navzoče, da se odslej naprej pridno vdeležujejo društvenih prireditvev, vspešno mladeniče k vstopu v orlovsko organizacijo, ker edino v teh je njih rešitev. Krasnim besedam č. g. govornika je ljudstvo pazljivo sledilo in ob koncu govora burno ploskalo. Pri otvoritvi je nastopil tudi gornjeradgonski pevski zbor pod spretnim vodstvom domačega g. kaplana Maksa Ašiča, ki je v razmeroma kratkem času dosegel velike uspehe s svojim zborom. — V vrstah našega kmečkega ljudstva je bilo opaziti tudi več naših gospodov uradnikov iz Radgone. Veselilo nas je, da se je v demokratični Jugoslaviji premostil prepad, ki je v stari Avstriji zeval med kmetom in inteligentom. Upamo, da se večkrat snidemo z našimi gospodi uradniki v dvorani našega katoliškega izobraž. društva.

Križevci. Čebelarstva podružnica »Mursko polje« ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 15. t. m. po rani službi božji v šolskih prostorih. Članarina za leto 1920 znaša 4 K.

Ljutomer. Zabavni večer, katerega je priredilo naše slov. pevsko društvo, se je izvršno obnesel. Dvorana je bila nabito polna občinstva. Pod vodstvom neumorno delavnega pevovodja g. Fr. Zaherla je pevski zbor zapel več prav dobrih točk, katere je občinstvo z užitkom poslušalo. Burki: »Stotnik in njegov sluga« in »v posredovalnici« ste izvali salve smeha. Pohvalno moramo omeniti gospo »Drofenikovo« v vlogi »učiteljice glasovirja« in gđ. Inko Drofenikovo v vlogi »klepetave frizerke«. Pevskemu zboru pa kličemo: kmalu zopet kaj enakega!

Hrastje — Mota. Za občino Hrastje Mota, se je nakazalo, za čez 100 strank 45 litrov petroleja. Županstvo je ta petrolej poverilo meni, podpisani v razdeljevanje. Torej res je, da sem delila petrolj tako, da je dobil vsak večji kakor tudi vsak manjši posestnik enako množino po pol litra. Ni pa res, da bi manjši posestniki ne dobili nič. Viničarjev v obč. Hrastje Mota sploh ni in isti tudi v to občino ne pripadajo. Dotični dopisnik pa naj občinskemu uradu dokaže, kateri manjši posestnik v Hrastju Mota ni dobil petroleja. M. Streicher.

Gornja Radgona. V nedeljo dne 29. t. m. se vrši ob pol 10. uri dopoldne v posojilniški dvorani občni zbor Gospodarske zadruge v Gornji Radgoni. K številni udeležbi vabi odbor.

Šola sv. Peter pri Radgoni. Do sedaj se je nabralo za ubogo šolsko mladino sledeče: Po 300 K so darovali: Radgonsko pevsko društvo »Zora«, gospod. zadruge v Gornji Radgoni; po 100 K sledeči: g. Josip Škerlec trg. g. Clotar Bouvier, Posojilnica v Gornji Radgoni; po 50 K sledeči: g. dr. Adam Czmieł, preč. g. Kocbek ž., čast. g. Ašič kaplan, trg. Franc Korošec, trg. Franc Perko; po 30 K so darovali: g. dr. Lenart Boezio odv., g. Alojz Neudauer, g. Silvester Barič, g. Franc Jerebič; po 20 K sledeči: g. Benjamin Dibelčar, g. Albert Horvat gost., gostilna Karbaš, g. Rudi Cizej; po 10 K: g. Hugon Zotter, gpčd. Jožiča Ferenc, g. Franc Pelcl, g. Franc Menhardt ml., g. Jožef Dibelčar, g. Prelc, g. Ivan Hafnerič, g. Anton Zemljič; po 5 K g. J. Kaufman in g. Jernej Vengust. — Zbirka se še nadaljuje. Vsem cenjenim darovalcem izreka v imenu šolske mladine, najsrčnejšo zahvalo, vodstvo šole. Sv. Peter pri Radgoni.

Razgled po svetu.

Žigosanje v Avstriji. Avstrija je pričela žigosati eno in dvекroaske bankovce.

Zdravniki štrajkajo. Zdravniki in asistenti dunajske klinike so sklenili, ako se njihovim zahtevam do 1. februarja ne ugoti, kliniko zapustiti, prenehati s poučevanjem kakor tudi z bolniškim obratovanjem.

Socijalna beda v Avstriji. Neki posestnik na Dunaju je za svojo vilo v predmestju potreboval vratarja. Nekdo mu je nasvetoval, naj se s ponudbo obrne na častniško zvezo. Storił je tako in za službo vratarja se je takoj oglasilo: 1 generalni major, 3 polkovniki, 2 podpolkovniki, 7 majorjev, 18 stotnikov in nad sto nižjih častnikov.

Brezposelnost v Berlinu. Število brezposelnih v Berlinu je znašalo po vojni izprva 52.000; 1. 1919 je narastlo na 187.000 in sredi meseca januarja 1920. 1. se je znižalo na 59.000.

Ujetniki v Sibiriji. »Samouprava« piše, da so Amerikanci privolili v to, da transportirajo iz Sibirije v Evropo 10.000 ujetnikov mesečno in sicer čehoslovaške, jugoslovanske, in poljske narodnosti.

Horvat vrhovni poveljnik v Sibiriji. General Horvat se je v mestu Harbinu proglasil za vrhovnega poveljnika, Kolčak se nahaja v zaporu. Poln vlak zlata, ki je bilo last Kolčakove vlade, je padel v roke Čehoslovakom.

Brusilov — boljševiški general. Dosedaj o generalu Brusilovu ni bilo veliko slišati. Svoj čas je bil to mogočen mož, poveljeval je milijonskim ruskim armadam in desetisoče ruskih vojakov izročil v Galiciji smrti. Po porazih, katere je doživel, je bilo kmalu njegove slave konec in do sedaj je menda proč od sveta premišljeval o minljivosti vsega posvetnega. Sedaj pa si išče novih lovorik med boljševiki. Stopil je v rdečo armado, ki ima začeti ofenzivo proti Poljski. General Brusilov se je ponudil boljševikom na razpolago, ker je zvedel, da je bil njegov sin na povelje Denjkinina ustreljen.

Foch — vrhovni poveljnik antantinih čet. Kakor poročajo poljski listi, je določen general Foch za vrhovnega poveljnika antantinih armad v slučaju, ako bi se moralo na vzhodu nastopiti proti boljševikom.

Ranjenci iz Rusije dobimo. Iz Beograda poročajo; Denjkinova armada bo zapustila Rusijo. V kratkem pride 30.000 ruskih ranjencev preko Bolgarije v naše kraje.

Napad na Orient — Express. Pri Veroni v Italiji so stavkujoči izvršili z bombo, ki je bila napolnjena z nitroglicerinom, napad na orientni ekspresni vlak. Škoda je neznatna. K sreči se ni nihče poškodoval. — V Italiji so slični banditski napadi na dnevnem redu.

D'Anunzio — mobilizira. Znani italijanski ropar D'Anunzio na Reki je vpoklical 5letnikov pod orožje.

Španska bolezen v Ameriki se je tako razširila, da je vlada dovolila kredit pol milijona dolarjev za boj proti tej epidemiji.

Odesa — ukrajinska. Ukrajinski tiskovni urad poroča: Mesto in pristanišče sta padli, potem ko smo porazili Denjkinove čete. Večina posadke je bila zajeta, ostanek je pobegnil na rumunsko ozemlje, kjer so ga razorožili. Prebivalstvo Odesa je ukrajinske čete navdušeno pozdravljalo.

Prebivalstvo češke republike. Ozemlje češke države bo po poročilih statističnega urada obsegalo 142.572 km² in bo imelo 13.811.655 prebivalcev. Po materinščini bo štela država 8.054.036 Čehoslovakov, 432.929 Rusinov, 277.792 Poljakov, 3.820.974 Nemcev in 1.071.578 Madžarov. Po veroizpovedi bo 11.836.933 rimskih katoličanov, 592 grko-katolikov, 976.000 protestantov, 3060 pravoslavni in 368.970 židov.

Antanta zahteva vojne krivce. Kakor znano je antanta sestavila seznamek onih Nemcev, ki so po njenem mnenju ali povzročili vojno, ali pa zagrešili hude prestopke zoper mednarodno pravo in kaznjiva, nečloveška dejanja. Sedaj zahteva od nemške vlade, da ji te osebe izroči. Seveda nemška vlada nima nikake volje, da bi ustregla temu sramotnemu in poniževalnemu povelju zmagovalca in dosedaj ni storila še ničesar, da bi ugodila antanti, akaravno ji ta grozi z represalijami. Glede vprašanja izročitve vojnih krivcev se je nemški minister za deželno brambo Noske izrazil napram poročevalcu nekega angleškega lista sledeče: V zadevi izročitve takozvanih vojnih krivcev ne bom ukrenil ničesar. Ako bi jaz, ali moji tovariši v ministrstvu samo poizkusili izpolniti antantino zahtevo, ki jo smatram za sramotno in poniževalno, bi v vsej državi nastala resna zmeda. Vsak poizkus izročitve bi razvnel v Nemčiji državljansko vojno. Ta antantina zahteva je torej zadela nemški ponos živo in vsa znamenja kažejo, da se Nemci ne bodo prostovoljno pokorili antanti. Kaj bo le-ta storila, ako Nemčija vstraja na svojem odklonilnem stališču, to se ne da razvideti. Na vsak način si bo dvakrat premislila, predno bo rabila silo.

Književnost.

Ante Debeljak: Solnce in senca. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1920. Cena broširani zbirki 8 K, vezani 12 K. Pravkar je izšla v založbi Tiskovne zadruge okusno opremljena pesniška zbirka Ante Debeljaka. Debeljak je najznačilnejši predstavnik tiste moderne smeri v naši liriki, ki v prvi vrsti goji obliko. Vsa njegova zbirka je velik izraz tega stremljenja. Glaven motiv njegovih pesmi je narava, iz katere podaja najrazličnejše slike. Zbirka je razdeljena v štiri dele, od katerih prva naša prvi slike iz narave, drugi premišljevanja iz življenja, tretji ljubezenske motive in četrti vtise iz dobe našega narodnega vstajenja. V zbirki je cela vrsta pesmi, kakoršnih slovenska literatura nima mnogo. Zlasti se odlikujejo Solnčna pesem, Mladoletje, Na vlaku, Dvcm, Pomladansko razkošje. Že dolgo nismo prejeli zbirke, ki bi bila prinesla toliko novega v našo liriko. Zato jo toplo priporočamo, knjiga se naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Pesmi Simona Jenka izidejo v kratkem v založbi Tiskovne zadruge in sicer v zbirki »Slovenski pisatelj«. Zbirka, ki jo je uredil dr. Glonar, bo podala vse, kar imamo od Simona Jenka. Istočasno izide tudi šolska izdaja Jenkovih pesmi.

Listnica uredništva.

I. Z. iz B. Ako je mož znan nemškutar, protestirajte pri oblasti zoper nastavitve takega človeka za župana. Ako bi to ne pomagalo, pa obračunajte z njem pri prihodnjih volitvah. — Čebelarstva podružnica v Križevcih. Prepozno došlo. Ni bilo mogoče objaviti. — P. K. iz Maribora. Hvala! Vaš dopis objavimo v prihodnji številki. Pozdravljeni in oglasite se še kaj.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Sellerjev pravi Elsa fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 24 K. Zagorski Sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 5 K. Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Sellerjeve prave Elza kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 12 K. Omot in poština posebej a najceneje! Eugen V. Sella, Stubica donja Elza-trg št. 264 Hrvatska. B

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z.

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje

Ljubljana, Sodna ulica štey. 2

Maribor, Viktringhofova ulica štey. 34

Brzojavni naslovi: JIP — Ljubljana, JIP — Maribor.

Oddelek I.

Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Oddelek II.

Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Oddelek III.

Beton, železobeton, železna konstrukcija.

Oddelek IV.

Železnice, ceste, predori, mostovi.

Oddelek V.

Industrijska in gospodarska poslopja.

Oddelek VI.

Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

**Inserati v
„Murski Straži“**

imajo

**največji
uspeh.**

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Podružnica v Velikovemcu

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 % čistih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakovrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Gospodična izurjena šivilja želi kot pomočnica pri krojaškem mojstru delo nastopiti. Ponudbe pod »Šivilja« na upravnistvo »Murske Straže«.

Moko pšenično, krušno, koruzno in ajdovo, pšenični in koruzni zdrob, proseno pšeno, ječmenovo kašo, pšenične otrobe, oves, sol, olje, milo, sladno kavo, prodaja na debelo in drobno, kupuje vse poljske pridelke po najboljših cenah. **Josip Škerlec, trgovec v Gornji Radgoni.**

NA PRODAJ
dve kozi in ena ovca
dobre pasme, vse tri
breje, pri **Otonu Duchon**
gostilna pri lovcu Gornja
Radgona.

Garje,
srebetico, kraste, lisaje uniči pri človeku
masti proti garjam. Brez vonja in ne
maže perila. 1 lonček za eno osebo s
poštino 8 K pri **lekarni Trnkoczy, Ljubljana.**

V najem iščem lokal za malo trgovino z mešanim blagom z stalažami vred, kakor tudi stanovanje in kuhinjo, na prometnem kraju, najraje v bližini Ljutomer ali Ptuj, eventualno tudi kje v Prekmurju. Cenjene dopise prosim pod »Jugoslovani« na upravnistvo »Murske Straže«.

Maši - Podgane
stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 7—, za podgane in miši K 7—, za ščurke K 8—, posebno močna tinktura za stenice K 7—, uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri peratini K 6—, prašek proti mrčesom K 6—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 4—, mazilo za uši pri živini K 4—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 6—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport **M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3**

Posredovalnica
vseh služb

posreduje zanesljivo moško in žensko služinčad, sobarice za privatne hiše, hotele, natakariče za gostilne, blapce, dekle itd., ter se priporoča

Rozalija Ruscher
v Ljutomeru. 13—7

Žimnata kakor tudi prvovrstna **svilnata** mlinska sita (pajtlji) iz Švica, za moko vseh vrst, se dobe v trgov. **AVGUST ČADEŽ** Ljubljana kolodvorska ul. št. 35, nasproti stare Tišlerjeve gosti.

Zopet

ogromna posiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka

R. Stermecki v Celju

in sicer volne, čefirja, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in blačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilha, rohcev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbir, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj!

Na debelo samo v I. nadstropju.

Veletrgovina R. Stermecki Celje št. 303 Slovenija.

Jugoslovanski kreditni zavod

PODRUŽNICA MURSKA SOBOTA

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 % čistih brez odbitka. — Rentni davek plačuje zavod iz svojega.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Benzin-olje

cilindrovo, strojno, plinovo

Petrolej

Gudron mast

oddaja na vagone

KOMET, LJUBLJANA,

Dunajska cesta 33.

Jajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina **Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.**

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevnih cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usuje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah.

Osrednja trgovina in pisarna: v **Gornji Radgoni.**

Podružnice: **Cankova in Murska Sobota.**

Dolnja Lendava :: Križovci pri Ljutomeru

POSJOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposuji tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Siroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši. Glavna cesta, št. 14, tik kolodvora.